

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Борислав Александров Ясенов
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство
„Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, в област на висше образование – 8. Изкуства, професионално направление – 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма – Музикознание и музикално изкуство.

С решение на заседание на катедра „Дървени духови инструменти“ – Инструментален факултет, състояло се на 27.12.2019 г. съм определен за член на научно жури, за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Синкретичност на физиологични и психологични методи на обучение в профила на музиканта флейтист“, за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование – 8. Изкуства, професионално направление – 8.3. Музикално и танцово изкуство, докторска програма – Музикознание и музикално изкуство. Автор на дисертационния труд е Десислава Красимирова Петева – докторант към катедра „Дървени духови инструменти“ – Инструментален факултет на Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“, София с научен ръководител проф. Венцислав Киндалов.

Предоставеният ми комплект материали включва следните документи:

- творческа автобиография;
- дисертационен труд;
- автореферат.

Десислава Петева започва музикалното си образование в СМУ „Л. Пипков“ – София в класа по флейта на проф. Лидия Ошавкова. В ученическите си години участва в престижни музикални събития с национален и международен характер, отличена с награди и стипендии.

През 1991 г. докторантът продължава образованието си в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ – София, в класа на проф. Лидия Ошавкова, а през 1993 г. след спечелена стипендия в Университета в Оклахома Сити (САЩ), в класа по флейта на проф. Партина Оуенс. През 1994 г. печели първа награда на музикалния конкурс за млади таланти „Маргарет Петрий“ в Оклахома Сити, участва във Флейтовата конвенция в Канзас Сити (САЩ), а през 1994 г. печели втора награда в международния флейтов конкурс в Тексас. През 1995 г. завършва Университета (бакалавърска степен) със специално отличие “Summa cum Laude”. Продължава обучението си в Международната Музикалната Академия за висше изкуство на Флоренция, Италия при проф. Микеле Мараско. Придобива: Дипломи за специализация по Флейта и специализация по Камерна музика (в класа на проф. Пиер Нарчизо Мази). Следват международни професионални квалификации: Концертна диплома от Музик Хохшуде Винтертур – Цюрих (Швейцария), в класа по флейта на проф. Г. Румпел и в класа по пиколо на проф. Дж. Росе, Магистърска педагогическа степен по флейта от Консерваторията „Дж. Верди“, Милано (Италия).

През годините Петева усъвършенства флейтовото си изкуство в майсторските класове на световно известните флейтисти като Дж. Голуей, Ж. П. Рампал, П. И. Арто, А. Николе, У. Бенет, М. Мараско, Д. Формизано, Я. Балинт, Б. Кавало и М. Симеоли (пиколо) и др.

Художественотворческата дейност на Десислава Петева е изключително активна.

Дебютира като солист на оркестър „Симфониета“ при БНР още на тринадесет годишна възраст. Многобройни са изявите ѝ като солист на симфонични и камерни оркестри – Камеристи на Ла Скала, Милано, Симфоничния оркестър на БНР – София, Филхармония на Оклахома Сити, Радио Симфоничен оркестър Белград, Камерен оркестър „Арки на Флоренция“, Камерен оркестър „Флорентинска Симфониета“, Оркестър на Радио ФМ Класик – София, Държавен симфоничен оркестър Видин, Симфоничен оркестър при НМА „Проф. П. Владигеров“ и др.

От 1993 г. е първи флейтист в оркестъра на „Оклахома Сити за опера и балет“ и в Младежкия симфоничен оркестър на Оклахома (САЩ). През 1999 г. печели конкурс за първа флейта в Академичния оркестър на Ла Скала в Милано, Свирила е и в: Симфоничен оркестър на БНР – София, Фестивален симфоничен оркестър на НДК, Оркестър Б. Мадерна (Италия), Оркестър „Флорентинска Симфониета“ (Италия), Симфоничният оркестър на Сиракуза (Италия), Оркестър „Милано Класика“ и др.

През 1997 г. Петева е поканена от Международната Музикална Асоциация на Балканските държави, под егидата на ЮНЕСКО, в гр. Патра (Гърция), за участие в концерти.

Изнася самостоятелни рецитали и камерни концерти в международни фестивали в Европа и Америка. През 2003 година е носител на първа награда на престижната „Бруно Шулер“ стипендия в Цюрих.

Участва в камерен състав „Зилбер Флютен“, изнася многобройни камерни и солови концерти в различни формации в Швейцария.

Звукозаписната и дейност е свързана с Музик АГ Винтертур.

В дуо с пианиста Марио Ангелов, Десислава Петева участва в многобройни концерти и фестивали в страната, осъществява записи за БНР и БНТ.

Съвременни композитори посвещават произведения на флейтистката – Масимо ди Джезу – „Фиамеджианте“ за соло флейта, Емануеле Педрани – „Куандо лей парла“ за флейта и контрабас, Мартин Хаймгартнер – Сюита за флейта и орган и др.

Десислава Петева допринася за популяризирането на българската музикална култура.

Педагогическата работа на Петева е както следва:

Преподавател по Флейта в Държавното музикално училище на Кантон „Сурселва“ в Иланц, Швейцария е (2002-2010).

През 2009 г. след конкурс е назначена за преподавател по флейта в Държавното Музикално Училище „Мафучи“ в Милано, а през 2011 г. в Консерваторията „Джузепе Верди“ в Милано, което ѝ дава възможност да преподава и в националните консерватории в Италия: „А. Боито“ в Парма, „А. Корели“ в Месина, „Дж. Пучини“ в Галарате и в „А. Чилеа“ в Реджио Калабрия, където от 2017 година до момента е преподавател по флейта.

Осъществява множество проекти (концерти) популяризиращи българската музикална култура, с участие и на нейни ученици и студенти, които получават широк отзвук в Италия и България.

Показател за качествената преподавателската работа на Десислава Петева са спечелените от учениците и студентите ѝ първи и специални награди на международни конкурси и сцени, получените отличия и стипендии в престижни музикални институции в света като – Музикален колеж в Бъркли, Консерватория в Милано, Музик Хохшуле – Цюрих и др.

Десислава Петева провежда майсторски класове в престижни академии и фестивали в: Реджио Калабрия (Италия), Висшата Държавната Консерватория „Й. Родриго“, Валенсия (Испания), Лятна академия в Испра и др.

Наред с артистичната и педагогическа дейност докторантът се занимава и с изследователска дейност. Сътрудничи на специализираното италианско списание за флейта и флейтисти „Фа Ла Ут“ (*Fa La Ut*).

Композира произведения за флейтов ансамбъл („Росна Китка“, „Събуждане“, „Пеперуди“, „На Мегдана“, „Кукери“, „Копаница“), характеризиращи се с използването на типични български мотиви и неравноделни размери.

През 2019 г. Петева е поканена за член на жури на XI Международния Музикален Конкурс в град Филадельфия, (Италия).

Активната художественотворческа, преподавателска и изследователска дейност на флейтистката логично води до този дисертационен труд.

Актуалността на проблема, провокирал интереса на докторанта към изследването, е необходимостта от конкретика в разглежданата тематика и задълбочено разработване на проблематиката, свързана с правилното обучение, превантивността и информираността относно професионалните заболявания и патологии с различен произход при музикантите.

Важен елемент на дисертацията е акцентът върху психофизиологичните затруднения при практикуването на професията музикант-инструменталист, провокираща определени

професионални заболявания, които биват констатирани в зряла възраст като резултат от дългогодишно обременяване на организма.

От значение е справката за най-актуалните начини на лечение и терапии, свързани с различните болести и постоянното осъвременяване на изследванията, касаещи професионалните музикални заболявания. Обърнато е особено внимание върху превенцията, свързана с началната фаза на обучение, предвиждаща конкретна методология и правилна постановка с инструмента, което от своя страна е главна предпоставка за предотвратяване на нежелани, широко разпространени отклонения в зряла възраст.

Подобно проучване на тази тема, пречупено през призмата на практикуващ музикант и преподавател, до момента в България не е правено. Убеден съм, че дисертационния труд ще е изключително полезен за музиканти, преподаватели, студенти.

Целта на научната разработка е да предостави възможност за превенция чрез информираност на всеки практикуващ музикант в България, запознавайки го с реалните рискове на професията.

Във въведението на това задълбочено и обстойно изследване, докторантът представя обекта, предмета, целта, задачите и излага научната си хипотеза.

ГЛАВА ПЪРВА съдържа теоретични постановки относно музикалното инструментално обучение от ранна детска възраст, чрез методи на: Карл Орф, Жак Далкроз, Монтесори, Сузуки, Ямаха, Кодай и др.

ГЛАВА ВТОРА разглежда важни въпроси свързани с музиката и медицината. Направен е кратък исторически преглед относно зараждащия се интерес към професионалните заболявания на музикантите. Обърнато е внимание на Функция на нервната система при артиста музикант. Направена е Класификация на професионалните болести при музиканта, както и проучване и систематизиране на информацията за заболявания, които са резултат от неправилното обучение и използване на музикалния инструмент. Разгледани са: понятието „стрес“ и стресови състояния – причини и симптоми при музиканта. Перфекционизмът и последствията при музикантите. Фокална дистония при музикантите. Рискови фактори. Различни методи и стратегии за лечение.

В ГЛАВА ТРЕТА са разгледани съвременните тенденции във флейтовото свирене. Обърнато е внимание на основни постановъчни изисквания. Физиологична постановка, видове амбушюр и разновидностите му при различните флейтови школи. Изпълнителско дишане. Вибрато. Артикулация. Специално внимание е обърнато на щриха стакато. Засегната е и пръстовата техника. Визират се чести професионални заболявания при флейтистите.

В ГЛАВА ЧЕТВЪРТА е обърнато внимание на превенцията на музиканта. Превенция и превантивно образование. Диагностика. Направено е проучване и статистика на професионалните заболявания на музиканта в държавите от ЕС, в това число и България. Мониторинг и създаване на превантивна стратегия.

ГЛАВА ПЕТА представя теоретични и експериментални проучвания на докторанта. Организация, етапи на провеждане и методи на научното изследване. На базата на проучената проблематика са направени изводи и препоръки.

Представената в труда информация, ще доведе до обогатяване на теоретико-практическите умения при флейтистите – изпълнители и ще разшири компетентностите на музикалните педагози. Гореизложеното обуславя приносния характер на дисертацията.

В научната разработка са използвани теоретичен, емпиричен и анкетен метод на изследване. Д. Петева систематизира и анализира огромно по обем и качество съдържание, използвайки дедуктивния метод т. е. от общите предпоставки, методически насоки и препоръки свързани с превенцията на професионални заболявания при музикантите към характеристиките им при флейтистите.

Изследването съдържа информация изложена в общо 254 страници. Обясненията са обосновани с подходящи примери, които допринасят за създаване на още по-ясна представа за разглеждания обект. Фигурите са 47. Приложени са таблици и използваните анкетни карти.

Авторефератът е изготвен според изискванията и дава ясна представа за съдържанието, обекта, предмета, целта, задачите, изследователския инструментариум и отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

Приносите на труда се изразяват в следното:

1. За първи път в България обект на самостоятелно изследване и проучване става темата, свързана с психо-физиологичните проблеми при музиканта-инструменталист, появили се вследствие на професионалната музикална практика.
2. По своята същност трудът разглежда факторите, възникнали вследствие на неправилно свирене, чрез задълбочен научен анализ на физическите и психологически условия, свързани с процеса на работа.
3. За първи път се представят нови и алтернативни техники, неизвестни или малко практикувани досега в България, с цел преодоляване на трудностите в професионален и психо-физиологически аспект.
4. Това е първото систематизиране на важна и подробна информация относно рисковите фактори и първоначалните симптоми на сериозните професионални заболявания при музиканта. Разглеждат се професионалните заболявания и техните особености и характеристики.
5. За първи път се анализират рисковите групи музиканти. Прави се обстоен преглед на нежелани състояния на професионалния музикант и последствията от стремежа му към перфекционизъм и съвършенство. Акцентира се върху необходимостта и важната роля на превенцията и информираността от страна на практикуващи музиканти, преподаватели и учащи се.
6. Изложени са нови педагогически подходи и дидактически методи за различни нива на музикалното инструментално обучение с цел правилно развитие при интензивно практикуване в професионална насока.
7. На базата на личен изпълнителски и педагогически опит са представени новаторски методики и конкретни лични идеи за усвояване на съвременната флейтова техника, за решаване на различни технически и художествено творчески проблеми чрез алтернативни подходи.
8. За първи път в България се прави анкетно проучване и статистика, свързани с професионалните проблеми на българските музиканти. Направена е съпоставка със съществуващи международни статистики.
9. Създадена е първата статистика, свързана с професионални заболявания на музикантите в България.

Силно впечатление правят ясният изказ и научно обосноващите анализи в дисертацията. Езикът е академичен и в същото време разбираем и достъпен. Всеки разгледан проблем е теоретично обосноваван и прегледно обяснен. Речниковият фонд е богат, изобилстващ с професионални термини, разкриващи подтекста и същината на труда.

В заключение ще изтъкна, че дисертационния труд на Десислава Петева на тема „Синкретичност на физиологични и психологични методи на обучение в профила на музиканта флейтист“ ме впечатли със задълбочеността на разглежданата тематика, анализите и научно-теоретичната обосновка, написана на професионален и в същото време достъпен език. От изложеното по-горе е видно, че Десислава Петева е ерудиран музикант, с богата музикално-теоретична подготовка и концертна практика. Считаю, че теоретичната разработка отговаря на предявените от ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение, изисквания за придобиване на образователна и научна степен „**доктор**“. Това ми дава основание да предложа на уважаемото научно жури да присъди на Десислава Красимирова Петева образователната и научна степен „**доктор**“.

25.01.2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Борислав Ясенов)